

Možemo li DANAS SPRIJEČITI RAK?

Što je HPV i infekcije uzrokovane HPV-om?

- Najčešća virusom uzrokovana spolno prenosiva infekcija
- Skupinu humanih papilomavirusa (HPV) čini više od 200 tipova virusa, od kojih približno 40 može zaraziti anogenitalno područje u muškaraca i žena.
- Većina osoba nema nikakvih znakova niti simptoma HPV infekcije i stoga nije svjesna svoje zaraze, kao ni činjenice da HPV može prenijeti na svog partnera.
- Ne otkrivene i ne liječene premaligne promjene dovode do razvoja raka. HPV infekcije dijele se u dvije skupine:
 - Visokog rizika/zloćudni-onkogeni tipovi 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58 (rak maternice, rodnice, stidnice, penisa i anusa)
 - Niskog rizika/dobročudni tipovi 6,11 (šiljati kondilomi/genitalne bradavice mogu uzrokovati intraepitelne lezije (neoplazije) visokog stupnja koje, ako su neliječene, mogu uzrokovati rak.

- **Rak vrata maternice najčešća je bolest uzrokovana HPV-om**
- **Gotovo svakoga dana u Hrvatskoj jedna žena oboli od invazivnog raka vrata maternice, najčešće u dobi između 45. - 49. godine života.**
- **Premaligne promjene vrata maternice najčešće se otkrivaju u dobi između 30. - 34. godine kada se velik broj žena odlučuje za majčinstvo.**
- **Gotovo svaki treći dan u Hrvatskoj jedna žena umire od posljedica ove bolesti.**

Muškarci i HPV

- Kod muškaraca je veća učestalost infekcija HPV-om nego kod žena, ali se one rjeđe otkrivaju i zato se muškarci smatraju važnim čimbenikom u širenju HPV-a u populaciji.
- Potrebno je obratiti pažnju na bilo kakve izrasline, promjene boje kože spolovila ili pojave svrbeža i nelagode. Tada je potrebno učiniti pregled kod dermatovenerologa ili urologa.
- Kod većine partnera naći će se pozitivan HPV visokog rizika, oko polovice će imati spolne bradavice, a u oko trećine će se dijagnosticirati penilna intraepitelna neoplazija (PIN).

Kako se HPV prenosi?

- HPV se prenosi intimnim kontaktom sluznica i kože o kožu. HPV-om se možete zaraziti bilo kojom vrstom spolnog odnosa s osobom koja je već zaražena tim virusom.
- HPV je tako čest da se gotovo svi spolno aktivni muškarci i žene zaraze njime u jednom trenutku svog života.

Koje su ostale bolesti povezane s HPV-om?

Uzrokovane HPV-om visokog rizika (16, 18, 31, 33, 45, 52, 58)

**Rak usne šupljine i
ždrijela**

Rak rodnice

Rak stidnice

Rak anusa

Rak penisa

Spolne bradavice

Rak usne šupljine i ždrijela

- Većinom se povezuju s velikom konzumacijom duhana i alkohola. Međutim, u oko trećine slučajeva ne može se povezati s tim rizičnim čimbenicima već s infekcijom visokorizičnim HPV-om.
- Godišnje se u Hrvatskoj dijagnosticira približno 64* novih slučajeva raka usne šupljine i ždrijela.

Rak rodnice

- Većina slučajeva premalignih promjena i raka rodnice obično se razvija na sluznici koja oblaže rodnicu blizu vrata maternice i zato se vrlo dobro mogu otkriti Papa testom.
- Godišnje se u Hrvatskoj dijagnosticira približno 11* novih slučajeva raka rodnice.

Rak stidnice

- Rak stidnice je vrsta raka koji se razvija na koži vanjskog spolovila žena.
- Određene vrste raka stidnice pojavljuju se kod mlađih žena i tada se povezuju s infekcijom visokorizičnim tipovima HPV-a.
- Godišnje se u Hrvatskoj dijagnosticira približno 91* novih slučajeva raka stidnice.

Rak anusa

- Rak anusa razvija se na području anusa, koji je otvor donjeg dijela debelog crijeva.
- Godišnje se u Hrvatskoj dijagnosticira približno 41* novih slučajeva raka anusa.

Rak penisa

- Godišnje se u Hrvatskoj dijagnosticira približno 42* novih slučajeva raka penisa.

Spolne bradavice/šiljati kondilomi

Uzrokovane su HPV-om niskog rizika (6,11)

- Spolne bradavice obično su izrasline boje kože (žučkasto-ružičaste do žučkasto-smeđe boje) koje mogu biti izdignute ili plosnate te male ili velike, a mogu se javljati pojedinačno ili u skupinama. Lako se mogu uočiti na koži vanjskog spolovila i preponama u oba spola.
- Kod žena se mogu javiti unutar rodnice i na vratu maternice te se mogu otkriti tek ginekološkim pregledom.
- U muškaraca se mogu pojaviti na površini penisa ili prepona.
- Liječenje genitalnih bradavica može biti bolan i dugotrajan proces, a može uključivati primjenu krema i gelova, izrezivanje, smrzavanje ili paljenje bradavica.
- Genitalne bradavice često se ponovno javljaju nakon liječenja, osobito u prva 3 mjeseca.

Za HPV ne postoji učinkoviti lijek.

Upravo zato su bitni preventivni pregledi kako bi se što ranije prepoznale posljedice infekcije HPV-om, puno ranije nego što se razvije rak vrata maternice ili drugi oblici raka povezani s HPV-om.

Cijepljenje protiv HPV-a i redoviti preventivni pregledi siguran su put prema zaštiti od bolesti uzrokovanih HPV-om.*

Cijepljenje.

Cijepljenje protiv HPV-a, preporučljivo je radi smanjenja rizika od HPV infekcije i može zaštititi od raka i drugih bolesti koje uzrokuje HPV.

- Cjepivo je testirano na učinkovitost i sigurnost
- Primjenjuje se u svim razvijenim zemljama svijeta, Hrvatska je bila sedma zemlja u svijetu koja je besplatno cijepljenje omogućila i dječacima
- Medicinska struka jasno preporučuje cijepljenje.
- Cijepljenje protiv HPV-a NE štiti od drugih spolno prenosivih infekcija i nakon cijepljenja obavezne su redovite kontrole ginekologa.

Cijepljenje protiv HPV-a dostupno je u Republici Hrvatskoj kao dio Nacionalnog programa cijepljenja protiv HPV-a.

Besplatno i dobrovoljno cijepljenje protiv HPV infekcije omogućeno je, ovisno o raspoloživosti cjepiva, a najdulje do kraja 2019. godine, za sve osobe od 8. razreda osnovne škole do 25. godine starosti.

Više informacija o besplatnom cijepljenju možete dobiti u Zavodima za javno zdravstvo i stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo:

<http://www.hzjz.hr/>

i na stranicama Hrvatske lige protiv raka:

<http://hlpr.hr/rak/vijest/rak-uzrokovan-hpv-om.>

Cijepimo svoju djecu i zaštitimo ih od bolesti uzrokovanih HPV-om.

Izdavač: Hrvatska liga protiv raka

Glavni urednik: prof.dr.sc. Damir Eljuga, dr. med.

Autorice teksta: Jadranka Belan Žuklić, dr. med.,
Neda Ferenčić Vrban, dr. med.

Obrada teksta i grafičko oblikovanje: MADURA d.o.o., Zagreb